

Målnummer:	123-00	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2001-03-14		
Rubrik:	Fråga om inkomst- och förmögenhetsbeskattning av s.k. omvända konvertibler (I) respektive förmögenhetsbeskattning av aktieindexobligation (II). Förhandsbesked angående inkomstskatt och förmögenhetsskatt.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none"> • 24 § och 27 § lagen (1947:56) om statlig inkomstskatt • 3 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none"> • RÅ 1994 ref. 26 • RÅ 1997 ref. 44 • RÅ 1999 ref. 14 • RÅ 1999 ref. 55 • RÅ 1999 ref. 69 • RÅ 2000 not. 8		

REFERAT

I.

I en ansökan hos Skatterättsnämnden om förhandsbesked anförde A (sökanden) bl.a. följande. - Fråga om skattemässig behandling av visst värdepapper. - Sökanden överväger att på andrahandsmarknaden via X AB förvärva ett värdepapper emitterat i svenska kronor benämnt Omvänd konvertibel (i fortsättningen benämnt Värdepapperet). Värdepapperet lyder på nominellt 10 000 kr och har en löptid om 16 månader. Värdepapperet utgör en fordran på emittenten att på slutdagen utge ett "inlösenbelopp" i form av kontanter alternativt aktier. Värdepapperet representerar ett visst antal underliggande aktier i två svenska bolag. Det exakta antalet aktier bestäms med hänsyn till respektive akties börskurs på emissionsdagen. Inlösenbeloppets värdemässiga storlek samt den form det utgår i är på visst sätt knutet till värdeutvecklingen på aktierna under löptiden. Emissionsdagens aktiekurs bildar utgångspunkt. Om kursen vad avser båda aktieslagen är högre på slutdagen jämfört med emissionsdagen, erhåller innehavaren såsom inlösenbelopp nominellt belopp (10 000 kr). Om på slutdagen endera av eller båda aktierna har en kurs som understiger emissionsdagens kurs på respektive aktie, erhålles inlösenbeloppet i form av aktier av det slag som fallit mest i värde. Antalet aktier som levereras beror på respektive akties kurs på emissionsdagen. Det innebär att det hela antal aktier som Värdepapperet representerar fastställs vid emissionen. För del av aktie bestäms ett kontantbelopp vid emissionen. Om inlösenbeloppet erhålles i form av aktier utbetalas för del av aktie detta kontantbelopp. - Antalet underliggande aktier kan enligt villkoren komma att justeras till följd av händelser såsom fondemission, split, uppköpserbjudande etc. - Utöver inlösenbeloppet erhålles på slutdagen en fast avkastning om 26,1 procent beräknat på nominellt belopp. - Den som förvärvar Värdepapperet vid emissionen erlägger nominellt belopp (10 000 kr) plus courtage om 2 procent. Lägsta teckningsbelopp är 300 000 kr. Värdepapperet är inte marknadsnoterat. X AB eftersträvar att upprätthålla en andrahandsmarknad för Värdepapperet, dvs. det finns genom X AB möjlighet att köpa och sälja Värdepapperet. Någon regelbunden omsättning är dock ej avsedd och förekommer ej heller. Det sker ingen regelbunden notering av betalkurser, avseende genomförda avslut, som hålls tillgänglig för allmänheten. - Sökandens frågor gäller den skattemässiga behandlingen av Värdepapperet. Det är av synnerlig vikt att följande frågor besvaras genom förhandsbesked. - 1. Är Värdepapperet ett sådant finansiellt instrument som omfattas av 27 § 1

mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, SIL? - 2. Enligt vilka regler skall Värdepapperet behandlas om det inte är ett sådant finansiellt instrument som omfattas av 27 § 1 mom. SIL? - 3. Hur skall den fasta avkastningen som erhålles vid inlösen klassificeras, dvs. utgör den ränta som behandlas för sig eller utgör den en komponent vid beräkningen av realisationsvinst/förlust på Värdepapperet? - 4. Kommer avyttring att anses äga rum om sökanden vid löptidens slut såsom "inlösenbelopp" erhåller aktier, eller gäller skattemässig kontinuitet, på så sätt att anskaffningsvärdet på Värdepapperet förs över till och fördelas på de förvärvade aktierna? - 5. För det fall Värdepapperet säljs under löptiden, skall del av vederlaget motsvarande en beräknad upplupen del av den fasta avkastningen beskattas för sig som en ränteintäkt (räntekompensation)? - Är svaret på denna fråga beroende av att säljare och köpare särskilt avtalar att viss ersättning eller viss del av priset avser den "upplupna" delen av den fasta avkastningen? - 6. Hur skall Värdepapperet behandlas vid förmögenhetsbeskattningen?

Skatterättsnämnden (1999-12-21, Ersson, ordförande, Wingren, Armholt, Brydolf, Johansson, Svensson, Öqvist) yttrade: Förhandsbesked. - Fråga 1 - Värdepapperet är ett sådant finansiellt instrument som avses i 27 § 1 mom. SIL. - Frågorna 3-5 - Vid avyttring under löptiden eller i form av inlösen skall sökanden vid realisationsvinstberäkningen som intäkt ta upp vad han erhåller kontant och värdet av eventuella aktier. - Fråga 6 - Värdepapperet är inte en förmögenhetsskattepliktig tillgång. - Motivering. - Sökanden avser att på andrahandsmarknaden förvärva en s.k. omvänd konvertibel (Värdepapperet) med en viss löptid. Värdepapperet ger innehavaren rätt att vid löptidens slut erhålla dels en "fast avkastning" beräknad som en "ränta" på ett nominellt belopp dels det nominella beloppet (kapitalbeloppet) i kontanter eller aktier enligt följande. Om någon av börskurserna på vissa aktier är lägre vid löptidens slut än vid dess början erhålles leverans av de aktier som haft sämst kursutveckling, varvid det antal aktier erhålles som kunde ha inköpts för kapitalbeloppet till börskursen vid löptidens början. Om börskurserna på angivna aktier är oförändrade eller högre vid löptidens slut än vid dess början erhålles kapitalbeloppet kontant. Värdepapperet kommer ej att vara marknadsnoterat. - Nämnden förutsätter att sökanden kommer att förvärva Värdepapperet till belopp ej understigande garanterat kontantbelopp och att förvärv kommer att ske före den dag då villkoren för inlösen fastställs. - Nämnden gör följande bedömning. - Frågorna 1 och 3-5 - Den fasta avkastningen är en ersättning till innehavaren av Värdepapperet för att han står risken för värdenedgång på vissa aktier och kan inte ses som en ränta i skattemässigt hänseende. Eftersom värdeutvecklingen på Värdepapperet är knuten till aktier finner nämnden att det är ett sådant (odelbart) finansiellt instrument som avses i 27 § 1 mom. SIL (jfr med vad som gäller för s.k. aktieindexobligationer enligt RÅ 1994 ref. 26). Härav följer att, vid inlösen eller annan avyttring, ingen del av vederlaget skall behandlas som ränta. Med hänsyn till den osäkerhet avseende villkoren för inlösen som gäller intill dess att de fastställs och till att Värdepapperet inte är ett sådant finansiellt instrument som anges i 24 § 2 mom. sjätte stycket SIL kan ett förvärv av Värdepapperet inte jämföras med ett förvärv av aktier och kan det inte heller komma ifråga att "föra över" någon del av anskaffningskostnaden för Värdepapperet till vid inlösen erhållna aktier. - Fråga 6 - Värdepapperet kan inte anses vara en sådan delägarrätt som avses i 3 § första stycket 6 lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, SFL (jfr RÅ 1999 ref. 55). Det är inte en sådan fordran som avses i 3 § första stycket 11 SFL. Det är, såsom icke marknadsnoterat, inte heller en sådan tillgång som anges i någon av de andra bestämmelserna i 3 § SFL. Värdepapperet är följaktligen inte en förmögenhetsskattepliktig tillgång. - Fråga 2 förfaller.

Riksskatteverket (RSV) överklagade och yrkade att Regeringsrätten skulle fastställa Skatterättsnämndens förhandsbesked avseende fråga 1. Vidare yrkade RSV beträffande frågorna 3-5 att Regeringsrätten skulle förklara att den fasta avkastningen i sin helhet skulle behandlas som ränta, att inlösen av fordringen skulle realisationsvinstbeskattas, att avdrag därvid skulle medges för

skillnaden mellan erhållna aktiers värde och vad som erlagts för värdepapperet samt att upplupen del av fast avkastning skulle beskattas som räntekompensation vid försäljning. Slutligen yrkade RSV beträffande fråga 6 att Regeringsrätten skulle förklara att värdepapperet var en förmögenhetsskattepliktig tillgång och skulle värderas till sitt nominella belopp med tillägg av förfallen ränta.

A bestred bifall till överklagandet.

Regeringsrätten (2001-03-14, Ragnemalm, Lindstam, Rundqvist, Hulgaard, Almgren) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. Regeringsrätten gör samma bedömning som Skatterättsnämnden vad avser frågorna 1 och 4.

Vad gäller frågorna 3 och 5 gör Regeringsrätten följande bedömning.

Begreppet ränta är inte definierat i skattelagstiftningen och det är över huvud inte rättsligt klart definierat. I vid mening avses med ränta all avkastning på en fordran. I mer inskränkt betydelse förstås med ränta avkastning på fordringar som beräknas på grundval av kredittiden och kreditbeloppet. I skattesammanhang har man i fråga om avkastningen på en fordran i regel - i nära anslutning till det sistnämnda synsättet - skilt mellan ränta och kapitalvinst (realisationsvinst). Därvid har till kapitalvinst hänförts sådan avkastning som inte beror på och kan beräknas på grundval av låneavtalet och till ränta följaktligen annan avkastning. Skillnaden har också uttryckts så att som kapitalvinst betecknats oförutsedd värdestegring och som ränta förutsedd värdestegring eller ersättning (se bl.a. RÅ 1997 ref. 44, prop. 1989/90:110 s. 459 och SOU 1997:27 s. 106 f.).

Den i målet aktuella ersättningen, som betecknats som fast avkastning, är enligt Regeringsrättens mening av sådan art att den skall behandlas som ränta. Det förhållandet att nivån bestämts med hänsyn till risken för att borgenären inte erhåller full återbetalning av det utlånade beloppet hindrar inte att ersättningen anses som ränta. Reglerna om räntekompensation blir därför tillämpliga vid en överlåtelse under löptiden.

Frågorna 3 och 5 skall alltså besvaras i enlighet med vad RSV yrkat.

Vad gäller fråga 6 gör Regeringsrätten följande bedömning.

Det aktuella värdepapperet utgör en fordran på pengar eller - under vissa förutsättningar - marknadsnoterade aktier. Det är därför en sådan tillgång som avses i 3 § första stycket 11 SFL. Större svårigheter att bestämma fordringens belopp än vad som med nödvändighet gäller beträffande fordringar avseende aktier föreligger inte. Kriterierna för undantag från skatteplikt i 5 § samma lag är därför inte uppfyllda.

När det gäller värderingen finner Regeringsrätten att 17 § SFL inte kan anses tillämplig med hänsyn till att återbetalningens storlek är beroende av värdeutvecklingen på en eller flera aktier. I stället skall huvudregeln i 9 § samma lag att tillgången skall tas upp till marknadsvärdet tillämpas.

Sedan skatterättsnämnden meddelade sitt förhandsbesked har SIL upphävts och ersatts av inkomstskattelagen (1999:1229), som skall tillämpas fr.o.m. 2002 års taxering. Vidare har 3 § SFL ändrats vid två tillfällen (SFS 1999:1298 och 2000:1345). Eftersom lagändringarna inte påverkar svaren på de frågor som målet avser saknas anledning att på grund av dessa begränsa tiden för tillämpligheten av förhandsbeskedet.

Regeringsrättens avgörande. Regeringsrätten fastställer Skatterättsnämndens förhandsbesked i vad det avser frågorna 1 och 4.

Regeringsrätten förklarar, med ändring av förhandsbeskedet beträffande frågorna 3, 5 och 6, att den som fast ersättning betecknade ersättningen i sin

helhet skall behandlas som ränta, att bestämmelserna om räntekompensation är tillämpliga vid en överlåtelse samt att värdepapperet skall tas upp till marknadsvärdet som tillgång vid beräkning av skattepliktig förmögenhet.

Anm. Samma dag avgjordes ytterligare ett mål avseende i huvudsak samma fråga och med motsvarande utgång (mål nr 195-2000).

II.

I en ansökan hos Skatterättsnämnden om förhandsbesked anförde A (sökanden) bl.a. följande. Fråga om ej marknadsnoterad aktieindexobligation utgör förmögenhetsskattepliktig tillgång. - Sökanden överväger att på andrahandsmarknaden via X AB förvärva två aktieindexobligationer. - Aktieindexobligationerna har emitterats av Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB. - Respektive aktieindexobligation är ett skuldebrev utgivet av SBAB. Lånets löptid är fem år. SBAB återbetalar på slutdagen minst nominellt belopp. Aktieindexobligationerna löper utan ränta. I stället har placeraren möjlighet att på slutdagen utöver nominellt belopp erhålla ett tilläggsbelopp som är beroende av utvecklingen på en korg av aktier i ett antal asiatiska företag eller en korg av aktier i vissa internationella storföretag. - Storleken på tilläggsbeloppet beror på dels kursutvecklingen på de aktier som ingår i korgen, dels storleken på uppräkningsfaktorn. Uppräkningsfaktorn är den procentsats med vilken en uppgång i indexkorgens respektive aktie multipliceras. Storleken på tilläggsbeloppet beror på skillnaden mellan startindex och slutindex avseende respektive aktieindexobligation, multiplicerat med uppräkningsfaktorn. För det fall slutindex är lägre än startindex erhålls inget tilläggsbelopp. - Aktieindexobligationen avseende internationella storföretag emitteras och återbetalas i svenska kronor. Obligationens tilläggsbelopp beräknas utifrån förändringen hos indexkorgen. Valutakursförändringar gentemot den svenska kronan påverkar således inte tilläggsbeloppet. - Index för aktieindexobligationen avseende asiatiska företag beräknas i japanska yen. Kursen för varje aktie som ingår i detta index omräknas från lokal valuta till yen. Denna obligation påverkas positivt om kursen för japanska yen försvagas mot de länders valutor vilkas aktiemarknader är representerade i obligationen och negativt om kursen för japanska yen stärks mot dessa. Tilläggsbeloppet för denna obligation beror således dels på indexkorgens utveckling, dels på nämnda valutakursförändring. - Aktieindexobligationerna är registrerade hos Värdepapperscentralen VPC AB. - Aktieindexobligationerna är inte marknadsnoterade. Det finns i och för sig möjlighet att sälja och köpa aktieindexobligationen genom X AB. Det förekommer dock ingen regelbunden omsättning. Såsom anges i prospektet är aktieindexobligationerna i första hand avsedda att behållas under hela löptiden. Det sker ingen regelbunden notering av betalkurser, avseende genomförda avslut, som hålls tillgänglig för allmänheten. - Före ett eventuellt förvärv vill sökanden få klarlagt hur aktieindexobligationerna kommer att behandlas i förmögenhetsskattehänseende. Det är av vikt för sökanden att följande frågor besvaras genom förhandsbesked. - Utgör respektive aktieindexobligation en förmögenhetsskattepliktig tillgång enligt SFL? Om svaret är ja, vilket värde åsätts respektive obligation?

Skatterättsnämnden (1999-12-16, Ersson, ordförande, Wingren, Brydolf, Johansson, Svensson, Virin, Öqvist) yttrade: Förhandsbesked. - Aktieindexobligationerna utgör förmögenhetsskattepliktiga tillgångar och skall värderas till marknadsvärde. - Motivering. - Sökanden överväger att på andrahandsmarknaden via X AB förvärva två aktieindexobligationer. Aktieindexobligationerna är inte marknadsnoterade. Sökanden vill ha besked hur aktieindexobligationerna skall behandlas i förmögenhetsskattehänseende. - Enligt ett av Regeringsrätten den 14 oktober 1999 (Mål nr 205-1999) avgjort överklagat förhandsbesked har Regeringsrätten funnit att ett inte marknadsnoterat konvertibelt skuldebrev skall i förmögenhetsskattehänseende behandlas som en fordran enligt 3 § första stycket 11 SFL. - Anledning saknas att här göra en annan bedömning. - Vid värderingen av

aktieindexobligationerna, som inte är att hänföra till en sådan räntelös fordran som avses i 17 § första stycket SFL, skall den allmänna värderingsregeln i 9 § SFL gälla varför fordringarna skall tas upp till sina marknadsvärden. - De ändringar i aktuellt hänseende som föreslagits i SFL med anledning av införandet av den nya inkomstskattelagen (IL) med tillämpning från och med 2002 års taxering hänger samman med de definitioner av begreppen delägarrätt och fordringsrätt som införs (jfr 48 kap. 2 § i lagförslaget, prop. 1999/2000:2 Del 1 s. 221 och även specialmotiveringen till ändringarna i SFL i Del 2 s. 766). - Bestämmelserna om delägarrätter skall enligt definitionen i 48 kap. 2 § andra stycket IL även tillämpas på aktieindexobligationer. Därav följer även att inte marknadsnoterade aktieindexobligationer skall behandlas som delägarrätter och inte som fordringsrätter i förmögenhetsskattehänseende. Såvitt avser värderingen innebär förändringen ingen skillnad (jfr förslaget till lagändring i 14 § SFL prop. 1999/2000 Del 1 s. 449 och specialmotiveringen i Del 2 s. 768).

A överklagade och yrkade att Regeringsrätten skulle förklara att aktieindexobligationerna inte skulle utgöra förmögenhetsskattepliktiga tillgångar. För det fall Regeringsrätten skulle finna att obligationerna utgjorde förmögenhetsskattepliktiga tillgångar yrkade A att de skulle värderas såsom räntelösa fordringar enligt 17 § första stycket andra meningen SFL. Som grund för sin talan anförde A bl.a. följande. Skatterättsnämnden har i sitt förhandsbesked hänvisat till Regeringsrättens dom avseende ett ej marknadsnoterat konvertibelt skuldebrev. Förhållandena i här aktuellt fall är dock annorlunda. En aktieindexobligation är i sina beståndsdelar ett räntelöst skuldebrev förenat med en aktieindexoption. Den är således konstruerad på ett helt annat sätt än ett konvertibelt skuldebrev. En option som inte är marknadsnoterad är inte förmögenhetsskattepliktig. I och med att en viktig beståndsdel av obligationen - nämligen optionsdelen som styr värdeutvecklingen - skall vara fri från förmögenhetsskatt kan det inte anses klart följa att den onoterade aktieindexobligationen skall omfattas av begreppet "fordran i pengar" i 3 § första stycket 11 SFL. Om likväl den onoterade aktieindexobligationen anses som en "fordran i pengar" måste det få till konsekvens att den värderingsregel som gäller "fordran i pengar" (17 §) blir tillämplig. Skatterättsnämnden har ansett att 9 § SFL skall tillämpas, dvs. att obligationen skall värderas till marknadsvärdet. Beträffande här aktuella aktieindexobligationer går det emellertid i praktiken inte att fastställa ett rättvisande marknadsvärde, eftersom de varken är noterade eller omsätts regelbundet.

Riksskatteverket bestred bifall till överklagandet. Verket hänvisade till vad verket gett uttryck för hos Skatterättsnämnden, dvs. i huvudsak att en aktieindexobligation, även om den i sig anses som ett finansiellt instrument, faller in under begreppet fordran i pengar och således är skattepliktig enligt 3 § första stycket 11 SFL samt att värdet enligt 9 § SFL bör bestämmas efter marknadsvärdet. Till stöd för sin ståndpunkt åberopade verket det i förhandsbeskedet omnämnda avgörandet av Regeringsrätten gällande ett inte marknadsnoterat konvertibelt skuldebrev (RÅ 1999 ref. 55) och ett efter förhandsbeskedet meddelat avgörande av Regeringsrätten gällande en inte marknadsnoterad valutaobligation (RÅ 1999 ref. 69).

Regeringsrätten (2001-03-14, Ragnemalm, Lindstam, Rundqvist, Hulgaard, Almgren) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. I frågan om de aktuella aktieindexobligationerna över huvud utgör förmögenhetsskattepliktiga tillgångar blir det avgörande om obligationerna, som inte är marknadsnoterade, är att hänföra till fordringar i pengar enligt 3 § första stycket 11 SFL.

Båda aktieindexobligationerna ger vid den femåriga löptidens slut innehavaren som ett minimum rätt till betalning i svenska kronor motsvarande det nominella belopp som bestämts för respektive obligation. Om särskilt angivna förutsättningar beträffande värdeutvecklingen på en s.k. aktiekorg (en särskild korg för varje typ av obligation) är uppfyllda vid löptidens slut, utgår ett

tilläggsbelopp, likaledes i svenska kronor, utöver det nominella beloppet. Värdeutvecklingen på aktiekorgen beräknas enligt ett för varje slag av obligation specificerat aktieindex. Storleken av eventuellt tilläggsbelopp är beroende av dels kursutvecklingen på de aktier som ingår i korgen, dels en uppräkningsfaktor som anger en procentsats med vilken en värdeuppgång hos varje aktie i aktiekorgen multipliceras. Uppräkningsfaktorn har för det ena slaget av obligation bestämts till 122 procent och för det andra slaget till 100 procent. Tilläggsbelopp utgår bara om index för respektive aktiekorgs värde är högre på slutdagen än på startdagen.

Aktieindexobligationer av sådan konstruktion och huvudsaklig karaktär som nu sagts måste, såsom Skatterättsnämnden funnit, betraktas som fordringar i pengar enligt det aktuella lagrummet. Vad klaganden anfört om att obligationerna har ett för deras värdeutveckling styrande inslag av option leder inte till annan slutsats. Obligationerna är således skattepliktiga tillgångar enligt SFL.

I värderingsfrågan ansluter sig Regeringsrätten till Skatterättsnämndens motivering för att aktieindexobligationerna skall tas upp till sina marknadsvärden.

För att uppnå anpassning till inkomstskattelagen (1999:1229) har 3 och 14 §§ SFL ändrats med ikraftträdande den 1 januari 2001 (SFS 2000:1345). Detta berör bl.a. 3 § första stycket 6 avseende annan onoterad delägar rätt än aktie, en bestämmelse som enligt vad som anförs i prop. 2000/01:22 fick en felaktig utformning när den ändrades i samband med att inkomstskattelagen infördes. Den utformning som lagstiftningen numera har fått gör att bedömningen i det föregående av hur ifrågavarande aktieindexobligationer skall behandlas i förmögenhetsskattehänseende inte påverkas.

Regeringsrättens avgörande. Regeringsrätten fastställer Skatterättsnämndens förhandsbesked.

Föredragna 2001-02-21, föredragande Halme, målnummer 196-2000 (I) och 123-2000 (II)

Sökord: Förhandsbesked inkomstskatt; Inkomst av kapital; Realisationsvinstbeskattning; Förmögenhetsskatt

Litteratur: Prop. 1989/90:110, Del 1 s. 434-435, 459, 462, 711, 723; prop. 1990/91:54 s. 203, 207; SOU 1997:27 s. 106 f.; prop. 1996/97:117 s. 58-59, 84-85; prop. 1997/98:1 s. 171; prop. 1999/2000:2, Del 1 s. 221-222, Del 2 s. 572-574
